

би могло да се проникне в дълбините на ромската екзистенция, много по-релефно биха се открили онези уникални черти на нейното историческо и съвременно осъществяване, чрез което да ни станат по-близки колоритът и загадките на циганската душа, на ромската жизнена среда, на особения ценностно-нормативен свят и порядък, в който се отразява и който същевременно гради и „изтъква“ ариаднината нишка на циганската орис и съдба.

Пространствено-времените характеристики и специфики на ромското битие и съзнание разкриват общността и различията на светоотношението и светопреобразуващата дейност на циганите в сравнение с тези на другите етнически субекти, както в пределите на общото, така и в границите на отделно и последователно проявяващо се в действителността пространство и време.

Поради тези, а и заради ред други, нефиксирани тук и сега, причини теоретико-методологическият анализ на пространствено-временния континуум на циганската душевност, битност и култура се налага като особено необходим и значим за комплексното изследване и обяснение на някогашното и на днешното състояние на циганите.

В рамките на известната ми циганологична литература по този тъй значим проблем досега не съм срещал монографични и дори студийни материали и изследвания. В работата на отделни наши циганолози, макар и много фрагментарно, отдалечено и опосредствено, някои проблеми, засягащи пространствената дислоцираност на ромската битност, душевност и култура, могат да бъдат открити. **Що се отнася обаче до проблемната територия на социотемпоралните измерения на ромската душевност и битийност, досега у нас никой, с изключение на Б. Мизов¹, не я е поставял и анализирал като обект-предмет на самостоятелни теоретически търсения и изследвания.** Тя си остава засега една необятна, „златоносна“, но все още напълно непозната, „девствена“ територия, овладяването на която предстои.

Тъкмо ролята и значимостта на социалното пространство и време във и за екзистенциалните модели на отделни етнически субекти ме провокират в рамките на настоящата монография да поставя и търся отговор на редица важни за циганското битие и съзнание въпроси, да изследвам и осветля техните исторически и съвременни